

**PRAVIDLA BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ V LABORATOŘI A PRAVIDLA
POŽÁRNÍ OCHRANY**

Kolektiv autorů

**POKYNY PRO ZAJIŠTĚNÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY
ZDRAVÍ A POŽÁRNÍ OCHRANY PRO OSOBY STUDUJÍCÍ
(STUDENTI) NA VYSOKÉ ŠKOLE BÁŇSKÉ – TECHNICKÉ
UNIVERZITĚ (VŠB - TOU)**

(1)

Student má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při studiu, na informace o rizicích při praktické výuce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením.

(2)

Student je oprávněn:

- odmítnout výkon studia, pokud má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje její život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob; takové odmítnutí
- neposuzuje jako nesplnění studijních povinností,
- vyžadovat náhradu škody, která mu prokazatelně vznikla během studia na VŠB – TUO, pokud se VŠB - TUO této odpovědnosti nezproští,
- pobývat v objektech VŠB - TUO v průběhu provozní doby objektu, mimo tuto dobu může být v objektu jen se souhlasem oprávněného zaměstnance.

(3)

Student je povinen:

- dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost i o bezpečnost dalších osob, kterých se bezprostředně dotýká její jednání,
- počínat si tak, aby nezavdala příčinu ke vzniku požáru nebo jiné mimořádné události, při zdolávání požáru nebo jiných mimořádných událostí je povinna poskytnout přiměřenou osobní pomoc, neohrozí-li tím sebe, osoby blízké nebo nebrání-li mu v tom důležitá okolnost,
- podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a přijatých opatření (řídit se informačními značkami, pokyny uvedenými v místních provozních předpisech (např. provozní řády, požární řády, poplachové

směrnice, apod.) a pokyny zaměstnanců, používat stanovené ochranné pracovní prostředky, apod.),

- podrobit se předepsaným vyšetřením nebo očkováním, pokud je studijní program vyžaduje,
- účastnit se školení zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při činnostech spojených se studiem včetně ověření svých znalostí,
- podrobit se na příkaz oprávněného zaměstnance nebo vyučujícího kontrole, zda je pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek,
- informovat vyučujícího, pokud zjistí nedostatky a závady, které ohrožují bezpečnost osob na pracovišti,
- nahradit škodu, kterou VŠB - TUO zaviněně způsobil,
- oznámit vyučujícímu úraz, který utrpěl při studiu, pokud jí to její zdravotní stav dovolí, a úraz jiného studenta, jehož byl svědkem (pokud zdravotní stav zraněného studenta neumožňuje, aby svůj úraz ohlásil sám); pokud utrpí úraz v prostorech VŠB - TUO mimo výuku, oznámí jej BT VŠB - TUO.

(4)

Je zakázáno:

- kouřit ve všech prostorech VŠB - TUO, které nejsou označeny jako „Prostor vyhrazený pro kouření“,
- být v prostorech VŠB - TUO a při výuce i mimo tyto prostory pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek,
- vnášet do prostor VŠB - TUO látky a předměty, u kterých lze předpokládat, že mohou ohrozit bezpečnost osob (na základě svých vlastností, záměrným zneužitím, při poruše, apod.),
- vodit do prostor VŠB – TUO zvířata bez vědomí oprávněného zaměstnance,
- vynášet z prostor VŠB - TUO jakýkoli movitý majetek bez vědomí oprávněného zaměstnance,
- manipulovat (obsluhovat, zapínat, vypínat) se zařízením, které studentovi nebylo v rámci výuky přiděleno a s jehož obsluhou nebyl seznámena,
- zasahovat do konstrukce zařízení (strojů, přístrojů, instalací, technického vybavení) pracovišť VŠB - TUO, poškozovat, vyřazovat z provozu nebo odstraňovat zařízení nebo jakékoli jejich části.

Během výkonu činností spojených se studiem v rámci schválených výukových plánů, prováděných mimo prostory VŠB - TUO, platí obdobně ustanovení bodů 1 až 4.

PRVNÍ POMOC PŘI ÚRAZECH ELEKTRINOU

Každé elektrické zařízení může při nesprávném nebo neopatrném zacházení způsobit úraz bez ohledu na napětí, velikost a druh proudu. Výsledek záchrany postiženého závisí nejen na tom, jakým proudem úraz nastal, ale z velké části na způsobu záchranných prací. Vždy je třeba mít na paměti: "Jednejte rychle, ale klidně a účelně. Vytrvejte, neboť většina postižených je mrtva jen zdánlivě."

Vlastní postup první pomoci je následující:

- Vyprostit postiženého z dosahu proudu.
- Přivolat lékaře.
- Zahájit resuscitaci pokud postižený nedýchá.
- Co nejdříve uvědomit příslušného vedoucího pracoviště.

VYPROŠTĚNÍ POSTIŽENÉHO Z DOSAHU PROUDU

Postiženého lze vyprostit z dosahu proudu těmito způsoby:

- Vypnutím proudu (vypnout příslušný vypínač, vyšroubovat pojistky, vytáhnout zástrčku ze zásuvky nebo vypnutím hlavního vypínače).
- Odsunutím vodiče nebo odtažením postiženého (suchým dřevem, suchým provazem, suchým oděvem, nikdy ne vlhkými nebo vodivými předměty). Nedotýkejte se holou rukou, ani těla postiženého, ani vlhkých částí jeho oděvů! Pracujte pokud možno jen jednou rukou. Zajistěte postiženého, aby po přerušení proudu nespadl.
- Přerušením vodiče (např. přeseknutím sekerou se suchým topůrkem, izolačními kleštěmi apod.).

PŘIVOLÁNÍ LÉKAŘE

V případě volání lékařské pomoci (155, 112) se snažte zajistit, aby byly předány informace o zásahu i na lince 3111 (ohlašovna požárů), popřípadě se obraťte přímo na tuto linku 3111 vrátí, kteří jsou na tuto situaci školení, zajistí přivolání pomoci a její nasměrování směrem k vám.

Poznámka: Při přivolávání jakékoliv zdravotní pomoci použijte výše uvedený postup, postup se nevztahuje jen na úrazy způsobené elektrickým proudem.

ZAHÁJENÍ RESISCUTACE

Resiscutaci je nutno provádět až do oživení, bez přerušení, jinak je možno resiscutaci ukončit pouze na příkaz lékaře. Před započítím resuscitace položíme postiženého na záda, odstraníme mu případné překážky z dutiny ústní a pro uvolnění dýchacích cest mu zakloníme hlavu vzad.

Resuscitaci prováděj stlačením středu hrudníků frekvencí 100x za minutu do hloubky nejméně 5 cm. U dětí prováděj stlačení do 1/3 hloubky hrudníku. Mezi kompresemi je hrudník zcela uvolní.

Pokud postižený začne reagovat a/nebo normálně dýchat, přeruší resuscitaci a trvale jej kontroluj až do příjezdu záchranné služby.

Pozor ojedinělé "lapavé" nádechy se mohou objevit i v průběhu resuscitace. Nepřestávej resuscitovat, nejde o známku obnovení oběhu!

Viz příložený dokument doporučení podle European Resuscitation Council a American Heart Association 2010.

POKYN PRO STUDENTY VŠB-TUO K ZAJIŠTĚNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY

Ve smyslu zákona ČNR č.133/1985 Sb. o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů (posl.úplné znění č.67/2001 Sb.) a vyhlášky MV č.246/2001 Sb. o požární prevenci jste povinni vždy si počínat tak, aby vaše činnost nebyla příčinou ke vzniku požáru, zejména:

- plnit příkazy a dodržovat zákazy týkající se požární ochrany na označených místech,
- při zjištění požárních závad kdekoliv v prostoru fakulty či jiných školních zařízení oznámit nedostatky svému pedagogickému doзору,
- při zpozorování požáru jste povinni provést všechna opatření pro jeho likvidaci,
- při zdolávání požáru jste povinni poskytovat přiměřenou osobní pomoc, nevystavíte-li se tím vážnému nebezpečí nebo ohrožení,
- jste povinni seznámit se s požárními poplachovými směrnicemi (jsou umístěny na viditelných místech v prostorách objektů),
- při použití přenosných hasících přístrojů k likvidaci vznikajícího požáru, je třeba postupovat s rozvahou a použít vždy vhodný přístroj pro hořící látku,
- v případě požáru nebo jiné mimořádné události zachovat klid a rozvahu a opustit podle pokynů únikovými cestami budovu.

Je zakázáno:

- provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud pro výkon takových prací nemáte požadovanou odbornou způsobilost,
- poškozovat nebo zneužívat hasící přístroje nebo jiné věcné prostředky požární ochrany,
- kouřit a manipulovat s otevřeným ohněm v prostorách fakulty či jiných školních zařízení (vyjma vyhrazených).

POSTUP V PŘÍPADĚ ZPOZOROVÁNÍ POŽÁRU

- Jedná-li se o požár, který může sám ihned uhasit, je povinen neprodleně tak učinit použitím všech prostředků, které jsou po ruce a případ ihned oznámit na telefonní čísla, která jsou uvedena na požárních poplachových směrnicích ve všech prostorách veřejných budov (VŠB-TUO 3111 ohlašovna požárů).
- Nestačí-li svými silami a prostředky na zdolání požáru, sám vyvolá poplach a do doby, než přijede pomoc, učiní vše, čeho je zapotřebí ke znemožnění šíření požáru. K hlášení požáru se použije všech vhodných prostředků, jejichž držitelé jsou povinni dát je k bezplatnému použití, popř. poskytnout jejich obsluhu.
- Po příjezdu jednotky požární ochrany (dále jen PO) je každý povinen na vyzvání výkonného orgánu nebo velitele zásahu osobně pomáhat při zásahu jednotek PO. Každý je rovněž povinen pro účely zásahu poskytnout dopravní prostředky, pohonné hmoty a další věcné prostředky.

- Povinností zodpovědného pracovníka je zařídit vypnutí elektrického proudu v ohroženém úseku.

Pro provedení prvního hasebního zákroku osobami, které požár zpozorují nebo jsou při jeho vzniku, jsou určeny ruční hasicí přístroje. Umísťujeme je v blízkosti předpokládaného místa požáru nebo v blízkosti místa obsluh zařízení. Ruční hasicí přístroje jsou součástí všech výukových laboratoří. Ruční hasicí přístroje jsou určeny pro likvidace požáru v zárodku, který je malý rozsahem i intenzitou vyzářovaného tepla. Při větším požáru je nutno použít větší počet přístrojů, přičemž je vhodné nejprve donést přístroje na místo požáru a teprve pak zahájit nepřerušované hašení. Při použití těchto přístrojů nutno zachovat klid a rozvahu, neboť doba hašení je od 15 do 60 sekund a při ukvapeném použití vyplýváme náplň přístroje, aniž dosáhneme hasebního efektu. Nutno si vždy uvědomit vhodnost ručního hasicího přístroje pro hašení konkrétní hořlaviny za daných podmínek.

V počítačových laboratořích se nesmí používat vodní ani pěnové ruční hasicí přístroje a v uzavřených prostorách ani tetrachlórové. Tyto laboratoře bývají vybaveny přístroji sněhovými nebo práškovými.

Sněhový ruční hasicí přístroj dobře hasí elektrická zařízení pod proudem, hořlavé kapaliny a je vhodný i k hašení přístrojů jemné mechaniky. Nesmí se používat k hašení volně uložených látek, které by proud CO₂ rozvířil a způsobil rozšíření požáru. CO₂ hašené předměty nepoškozuje, po skončení hašení vyprchá a nezanechá žádný zápach. Činnost přístroje je asi 40 sekund. Při použití je nutno držet proudnici sněhového přístroje za dřevěné držadlo, aby obsluhující neutrpěl těžký úraz omrznutím.

Práškový ruční hasicí přístroj má téměř universální použití, nehodí se však k hašení jemných mechanických zařízení a volně uložených látek. Při hašení práškovým nebo sněhovým přístrojem musíme docílit uhašení celého požáru, v opačném případě se po ukončení hašení požár ve velmi krátké době rozšíří do původních rozměrů. Kromě těchto obecných zásad je při použití ručních hasicích přístrojů vždy nutno postupovat podle návodů, které jsou na každém přístroji.